оцінки ідей, інтересів та занять представників конкретного мовного колективу, а отже, відображають особливості світобачення та сістиме цінностей даного національно-культурного суспільства.

Концепт Public Relations являє собою багатомірне ментальне утворення, що кодує знання про соціально-важливу діяльність людини, характерну для американського суспільства. Соціальне призначення даного концепту – створювати позитивний клімат в суспільстві. Це стосується і сфери взаємодії культури та мови, оскільки успішне виконання інформативно-регуляторної функції впливу на аудиторію-адресата залежить від мови PR –комунікації згідно з етнічної та соціальної специфіки потенціальної аудиторії. Виходячи з цього, можна зробити висновок про лінгво-культурне значення концепту PR.

Дослідження концепту PR є перспективним напрямком когнітивного аналізу в майбутньому. Дана робота може бути корисна для подальших досліджень концептів та виділення їх національно-культурних особливостей.

Література

Арутюнова Н.Д. Введение // Логический анализ язика. Ментальные действия. – М.: Наука, 1993. – 237 с. *Баран Я. А.* Фразеологія у системі мови: Автореферат на здобуття наукового звання доктора філолог. Наук. – К., 1999. – 31 с. *Белозерова Ф.М.* Фразеологические единицы как носители национально-культурной информации // Семантические и стилистические преобразования в лексике и фразеологии современного английского языка. – М., 1987. - с. 116-123. *Бондаренко О.С.* Про співвідношення між мовою та мовною картиною світу // Наукові записки Луганського національного педагогічного університету. Серія «Філологічні науки». Т. 1. Випуск IV. – Луганськ: Альма-матер, 2003. - 37-44. *Вежбицкая А.* Понимание культур через посредство ключевых слов. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с. *Владимирська Г.О., Владимирський П.О.* Реклама: Навч. посібник для ВУЗів. – К.: Кондор, 2006. – 336 с. *Игнаткина А.Л.* Концепт Public Relations: лингвокультурологический аспект. – Саратов: Научная книга, 2006. – 131 с. *Кубрякова Е.С.* Концепт // Кубрякова Е. С., Демьянков В. З,, Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г. Краткий словарь когнитивных терминов. – М., 1996. – 433 с. *Лихачев Д.С.* Концептосфера русского языка // Изв. АН Серия Литературы и языка. – 1993. - № 1. Т. 52. – с. 3-9. *Маслова В.А.* Когнитивная лингвистика: Уч. Пособие. - Минск: Тетра-Системс, 2004. – 256 с. *Миллер, Дж.А.* Когнитивная революция с исторической точки зрения // Вопросы психологии. – 2005. - № 6. с. 104-109. *Телия В.Н.* Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингво-культурный аспекты. – М.: Школа, 1996. – 288 с. *Hargreaves I.* Spinning out of control: Ian Hargreaves traces the origins, and develops the impact, of the unholy alliance between public relations and politics/business and journalism // History Today. March 2003. V. 53, iss. 3. – pp. 38-40. *The Encyclopedia Americana.* – New York: Americana Corporation, 1990. *Cambridge International Dictionary of Idioms.* – Cambridge University Press, 1995. *Cambridge Dictionary of American English.* – Cambridge University Press, 1995. *Herald Tribune*. – The Global Edition of NY Times, 2001. – 27 p. *The Cosmopolitan Magazine*. – New York Magazines, 2006. – 165 p.

ВОЙТЕНКО І.Г.
(Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки)

ФРЕЙМОВЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ СТЕРЕОТИПУ МАЙБУТНЬОГО У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ ЛІДЕРІВ США

Сучасна лінгвістика розглядає одиниці мови не лише як компоненти замкнутої системи, але як і засоби обміну накопиченим досвідом, що містять суб'єктивний компонент. Лінгвістика сьогодення активно вивчає структури, які використовуються носіями мови для опрацювання та зберігання невербальної інформації та для інтерпритації висловлювань за допомогою мови.

Актуальність. Опис функціонування предикатів у формі майбутнього часу на основі фреймового аналізу для вираження стереотипних ситуацій є перспективним з точки зору певних особливостей цих явищ граматичної системи мови.

Метою є визначити специфіку денотату футуральних форм (дія, що ще не виконана) для побудови стереотипу майбутнього.

Об'єктом дослідження є стереотипи майбутнього виражені футуральними формами у текстах політичних промов.

Завдання полягають у визначенні взаємодії футуральних граматичних та лексичних форм для вираження майбутнього, а також функцій цих форм та їх вираження за допомогою фреймів у сучасному політичному дискурсі США.

Обробка та структурування знання у формах мови відбувається на основі оперування визначеними фундаментальними категоріями мислення: категоріями матеріального об'єкту, суб'єкту, дії відношення, простору, часу, признаки, які можуть поєднуватися у кожній когнітивній системі, формуючи характерні для даної системи фрейми.

Найпоширенішою зі структур для організації знань є фрейм, який розглядається як структура даних, призначена для представлення стереотипної ситуації. Крім стереотипності важливою характеристикою фрейму є його «соціальність», пов'язана з діяльністю носія мови у найрізноманітніших сферах, включаючи і вербальну комунікацію. У лінгвістиці фреймовий аналіз використовується для описання організації і функціонування мови, зокрема її граматичних явищ. Фрейм як структура обробки та актуалізації знань включає в себе саме узагальнений досвід, важливий для користувачів мови та релевантний для побудови та інтерпритації висловлюваннь. Фреймова модель представлення знань будується на теорії фреймів М.Мінського [Минский 1978, с. 250] і представляє психологічну (когнітивну) модель пам'яті фреймів (від англ.- „рамка"), кожен з яких пов'язаний з конкретним концептуальним об'єктом пам'яті та інформацією, яка надходить з об'єктивного світу дійсності. В роботах з вивчення штучного інтелекту, представленню та інженерії знань [Чарняк 1983, с. 31] під фреймом розуміється структура даних (образ), пов'язаних з концептуальними об'єктами в пам'яті і необхідних для представлення певної типової стереотипної ситуації, чи основна одиниця представлення знань.

Сценарійний фрейм представляє типову структуру певної події (ситуації), яка об'єднує характерні ознаки цієї події (ситуації), чи структуру даних відносно певної теми; він безпосередньо пов'язаний з ситуацією [Минский 1979, с. 29]. Дії передбачені сценарієм виконуються в залежності від обставин. Сценарійний фрейм звичайно допускає 2 кроки: звичайна послідовність дій чи її порушення, в результаті чого можливий вихід зі сцени/ситуації.

Ієрархічна структура фрейму складається з термінальних вузлів - слотів (терміналів) і нетермінальних вузлів, які містять конкретні дані й інформацію, яка відноситься до того концептуально об'єкту, який описує фрейм, а також дані, необхідні для процедур виводу. Термінал представляє і описує предмет, його специфічні риси, а також інформацію про відношення між об'єктами, про спосіб використання фрейму, про наступну дію чи про дію, яку необхідно виконати, якщо припущення не виправдалося. Різні фрейми однієї системи описують один об'єкт з різних точок зору.

Представлення тексту як ієрархії фреймів відображає закономірності текстобудови і розподілу інформації. Аналіз фреймів дає можливість побудувати ієрархічну систему семантичних взаємовідносин всередині тексту.

Фрейм-рамка складається з ядра (постійної частини) та периферії (змінної частини). На основі змісту ядра та периферії відбувається розгортання фреймової структури в тексті як конкретної реалізації типового фрейму. Ядро виражає зв'язки

вихідних відношень, які характеризують предметні області та визначає вибір периферії. В тексті виділяється постійна частина, яка визначає синтаксичну структуру, та змінна частина, яка задається семантикою. Фрейм має досить гнучку структуру, що дає змогу відображати у пам'яті інтелектуальної системи різноманітності знання, потрібні для ідентифікації та репрезентації ситуації, описуваної текстом, що аналізується. За допомогою фрейма як репрезентаційної структури вдається прогнозувати нові факти, відновлювати пропущену інформацію, осмислювати ситуації з позиції більш широкого контексту.

Фреймове представлення майбутніх дій має включати в себе компоненти об'єкту та суб'єкту, відносини між ними і відношення останнього до дії: параметр «дія/стан» з компонентами результативності/нерезультативності, завершеності/незавершеності; а також різні темпоральні модифікації. Названі параметри вживаються у різних комбінаціях, деякі типи фреймів мають варіанти і підтипи. Так як висловлювання будується на основі предикату у формі майбутнього часу, базовими компонентами повинна стати акціональність (як ознака дієслівної дії на противагу ситуації) і потенційність (як можливість подальшого розвитку, зумовлена різними факторами). Варто зазначити, що фреймовий аналіз з пропозиційним, тому що пропозиція є тією типовою структурою, що лежить в основі більшості висловлювань і поєднує предикат та його актанти.

Далеко не всі фрейми є специфічними тільки для однієї системи, однак їх інвентар може бути достатньо унікальним. Фрейми є універсальними по відношенню до будь-якого функціонального стилю, хоча частотність їх реалізації в різних стилях може варіюватися. Матеріалом для даного дослідження слугували висловлювання публіцистичного стилю англійської мови, а саме передвиборчі виступи та дебати кандидатів у президенти США 2008 року. Політики в своїх промовах часто створюють образ країни у визначений час і у визначеному місці, цей просторово-часовий зріз унікальний для кожного політичного діяча. Якщо вважати, що ця система тривимірна, то третьою віссю у ній буде людина, в даному випадку – мовна особистість політика, ключова фігура просторово-часової ситуації, яка вміло створює стереотипи для позитивної саморепрезентації.

Аналіз висловлювань політиків, що містять форми майбутнього часу, дозволив нам актуалізувати декілька типів фреймів, які ми означили у відповідності до основних компонентів змісту, пов'язаного з стереотипом майбутнього (футуральною формою). Слід виділити дві групи фреймів, що репрезентують майбутнє – граматичні та лексичні. **Граматичні фрейми** включають акційно-вольові, акційно консервативні та результативні фрейми. **Акційно-вольовий фрейм**: певна дія буде здійснюватися як реалізація рішучих намірів суб'єкту. Висловлювання, які побудовані на основі такого фрейму, з точки зору прагматики націлені на створеня певного ефекту, а саме впевненості адресату в рішучості намірів мовця [Логунов 2007, с. 72]. Аналізуючи акційно-вольовий фрейм слід виділити його структуру – **I will + verb; I will not + verb** - коли дія виконуватиметься чи не виконуватиметься безпосередньо адресантом, та – **smb. will + verb** – коли виконавцями дії є група людей, зацікавлених в спільному результаті. Ці фрейми цілком співвідносяться з промісивними мовними актами, перформатив «обіцяю» найчастіше імплікований:

Joe, I want to tell you, ***I'll not only help*** *you to buy that business that you worked your whole life for…* ***I'll keep your taxes low*** *and I'll provide available and affordable* ***health care… I will not stand for a tax increase.*** *(Final presidential debate, Sen. McCain)*

У **акційно-консервативному фреймі** діяльність суб'єкту в майбутньому спрямована на збереження і підтримку наявного результату. В даному випадку названі дії суб'єкту є продовженням дій, що здійснювалися раніше і мали таку ж ціль.

Структура даного фрейму: **I (we) will + continue (carry on, proceed, remain, rest) + verb.** Волюнтативний компонент присутній в більшості таких висловлювань:

*We have to translate this conviction into solution, and if we do, **we will continue meet** the current **challenges** with confidence and optimism. ("Halting the Housing Crisis" March 24, 2008; Hillary Clinton).*

У результативному фреймі вказана подія в майбутньому настане як результат розвитку деяких процесів. Варто уточнити, що дія/подія, які повинні спричинити результат названі, а результат віддалений від теперішнього [Логунов 2001, с. 67] . Для активізації цього фрейму використовуються умовні речення (First Conditional) щоб підкреслити реальність виконання умови, **If I'm, I will+ verb** або **If we +verb, we (that) will + verb.** Сенатор Обама говорить про врегулювання економічних завдань за умови його президентства, вживання займенника *we* свідчить про майбутню спільну діяльність для досягнення добробуту:

If we invest in a serious energy policy, that will save in amount of money we're borrowing from China… (Final presidential debate, Barack Obama)

Хіларі Клінтон безпосередньо «приміряє» до себе роль президента, експліцитно маніпулюючи рішенням виборця:

When I am a president I will empower the federal government to operate from a presumption of openness, not secrecy.

Схожим чином представляє свої обіцянки сенатор Маккейн. Його промови рясніють зворотами *as president, in my administration*:

***In my administration**, there will be no such thing as a closed-door meeting with the lobbyist. If a lobbyist's case is important enough **for my administration** to hear it, then it will be important enough for the public to know about it too. (McCain's Speech in New Orleans; April 25, 2008)*

Також кандидат-республіканець вміло оперує іменником reforms, який стереотипно сприймається як оновлення і є ознакою зміни у майбутньому:

*…, I assure you that **more reforms** are on the way if I am given the privilege of serving as president of the United States. (McCain's Speech in New Orleans; April 25, 2008)*

Результативний фрейм стеретотипного представлення може активуватися також за допомогою структури майбутнього неозначеного часу **I (smth.) will + verb**, а також контекстуальних обставин, які залежать від промовця чи від розвитку подій:

In short, starting from day one, the Bush-Cheney era will be over in name and in practice. (March 15, 2008; Hillary Clinton).

Лексичні фрейми представлення стереотипу майбутнього в свою чергу поділяються на інтенціональні та темпоральні.

Інтенціональний лексичний фрейм активізується за допомогою слів, що виражають намір виконати дію. Схема даного фрейму матиме таку структуру: I (smb.) **+ want (wish, require, fancy) +** to do smth

*And they **want** the country to go in a new direction. (Final presidential debate, Sen. McCain)*

*We all **want** to move in the same direction – towards a better future for our children and grandchildren. ("A More Perfect Union" March 18, 2008; Barack Obama)*

Для вираження стереотипу майбутнього за допомогою **темпорального лексичного фрейму** політики-промовці використовують слова: **tomorrow, new age, future.**

*We all want in the same direction – towards **a better future**… ("A More Perfect Union" March 18, 2008; Barack Obama)*

Таким чином, використання форм майбутнього часу для активізації фреймів, що представляють стереотип майбутнього, активно застосовується політиками для позитивного самопредставлення та представлення власних дій у просторово-часовому

зрізі. Найчастіше промовці використовують форму майбутнього часу **I (smb.) will + verb,** яка вживається зі словами, що інтенсифікують футуральний ефект. З цієї точки зору перспективними є фреймове дослідження стереотипів теперішнього та минулого у контексті політичних промов та дебатів у США для виявлення повної картини представлення часового стереотипу у політичному дискурсі.

Література

Болдырев Н. Взаимодействие фреймов в процессе функциональной поликатегоризации английского глагола // Материалы международной конференции, посвященной научному наследию профессора М.Д. Степановой и ее дальнейшнму развитию. – М.: Моск. гос. лингв. ун-т, 2001. – С.73-76. *Логунов Т.* Интерпретация высказываний с аналитическими формами будущего времени в английском и русском языках (на основании экстралингвистического контекста) // Вестник Поморского гос. ун-та. Архангельск, 2007. – № 3 – С. 71–74. *Логунов Т.* Особенности семантики аналитических форм будущего времени в английском и русском языках как средство коммуницирования этноспецифического образа будущего // Проблемы историко-типологических исследований германских языков в лингвоэтническом аспекте / Вестник ИГЛУ. Сер. Лингвистика. – Иркутск: Изд-во ИГЛУ, 2001. – Вып. 2. – С. 62–78. *Минский М.* Структура для представления знания // Психология машинного зрения. – М.: Мир. 1978. – С. 249 – 339. *Минский М.* Фреймы для представления знаний. – М.: Энергия, 1979. – 151 с. Хайруллин В. Способы структурирования знания о действии // НТИ/ВИНИТИ. – Сер. 2. Информ. Процессы и системыю – 1995 - № 11. С. 22-29. *Чарняк Ю.* Умозаключения и знания // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XII. М., 1983. ч.I – с. 171 – 201; ч. II – С. 272 – 317.

ВОЛКОВА А.В.
(*Запорізький нац. ун-т*)

ВЕРБАЛІЗОВАНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ПРОДУКТ КОГНІТИВНО-НОМІНАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ (на матеріалі англомовної спортивної лексики)

У процесі пізнання реального світу, вивчаючи речі й факти, встановлюючи в них спільні та відмінні риси, людина ідентифікує предмети і явища, формує поняття про класи предметів і їх властивості, встановлює між ними певні зв’язки і взаємозалежність. Результатом такого пізнавального процесу є мовна одиниця. Звернення до такого об’єкту дослідження, як вербалізована інформація, потребує вивчення механізмів виникнення мовної одиниці як когнітивної структури, яка відображає знання людини про світ. В руслі цих тенденцій сучасної когнітивної лінгвістики і пропонується наша стаття, мета якої – дослідити засоби вербалізації інформації як продукту когнітивно-номінативної діяльності людини. Для досягнення поставленної мети ми маємо виконати такі завдання: розглянути процеси когніція-номінація-словотвір як механізм вербалізації знання людини про світ; охарактеризувати способи відображення навколишнього середовища за допомогою мовних одиниць; дослідити процес вербалізації на прикладах англомовних спортивних термінів.

Вибір спортивної лексики в якості об’єкта дослідження обумовлений цілим рядом чинників. Епоха реформ у різних сферах життєдіяльності людини збіглася з самим складним періодом загальнолюдської історії - зміни типів цивілізаційного розвитку, тому що техногенна цивілізація, що стартувала приблизно 300 років тому в Європі, а потім почала активно поширюватися в усьому світі, вочевидь, вичерпала ресурси свого розвитку. Незважаючи на безперечні успіхи науково-технічного